

Ingezonden stuk ten behoeve van agendapunt 2. van de Algemene Leden Vergadering op 16 december te Nieuwegein

Heel, 15 december 2019

Betreft: vragen over kwestie directeur (agendapunt 8.)

Geacht Bestuur,

Nederland rekt op zijn accountants. Het is een slogan die we al maandenlang voorbij horen komen. Accountants zijn integer, deskundig, onafhankelijk en transparant. Vanuit die kernwaarden dienen wij het publiek belang. Daarom verdienen we het vertrouwen van Nederland.

We lezen ook al maanden andere berichten in de media. Berichten over mogelijke belangenverstrengeling, vriendjespolitiek, geldzucht, vage financiële constructies. Berichten die haaks staan op kernwaarden als integriteit, deskundigheid, onafhankelijkheid en transparantie. Nota bene bij de beroepsorganisatie zelf en boegbeelden van de NBA.

Rond het vertrek van Harm Mannak heeft zich een tenenkrommende soap ontwikkeld, waardoor de campagne die bedoeld was om vertrouwen van het publiek terug te winnen steeds meer een vlag op een stinkende modderschuit wordt.

Eerste bedrijf: Mannak treedt aan als interim-directeur

Na het vertrek van Anne-Marika van Arkel gaat de NBA op zoek naar een nieuwe algemeen directeur. Voormalig NBA-bestuurslid Jasper van Hoeven, bemiddelaar in interim-personeel, schuift Mannak naar voren. Mannak is niet onomstreden. Het is alom bekend dat hij er een puinhoop van heeft gemaakt bij het Orkest van het Oosten waar hij met geld smeedt voor megalomane projecten. Mannak stapte op en kort daarna kwam Berenschot met een vernietigend rapport. Dat alles vormt geen beletsel voor het NBA-bestuur om Mannak in te lijven.

Vragen aan het bestuur:

- Was het bestuur destijds op de hoogte van de gang van zaken bij het Orkest van het Oosten?
- Heeft het bestuur destijds kennisgenomen van het Berenschot rapport?
- Zijn er destijds maatregelen genomen om het risico dat Mannak opnieuw uit de band zou vliegen te mitigeren? Zo ja, welke?
- Heeft Jasper van Hoeven ooit enig financieel voordeel van zijn voordracht van Mannak gehad, ofwel bij de plaatsing of doordat de interim-fee via zijn bedrijf liep, zoals NBA-medewerkers in een anonieme klokkenluiders brief suggereren?

Tweede bedrijf: Mannak krijgt een vast contract

Het bestuur is dik tevreden over de interim-directeur en wil hem graag een vaste aanstelling geven. Mannak wil dat ook wel maar vindt het jaarsalaris van 250.000 euro wat mager, ook omdat er andere collega's bij de NBA nóg meer verdienen. Alleen laat de WNT een ruimere beloning niet toe. Mannak stelt daarom voor om onder de tafel wat extra geld door te schuiven en daarover afspraken te maken in een 'sideletter'. Het bestuur van de NBA ziet deze illegale constructie niet zitten. Toch vinden ze het oneerbare voorstel van Mannak niet dermate kwalijk om hem er direct uit te gooien en geen vast contract te bieden. In het onderzoek dat vorige week verscheen wordt dit sideletter-voorstel niettemin genoemd als een van de redenen om hem alsnog de wacht aan te zeggen. Voortschrijdend inzicht?

Vragen aan het bestuur:

- Waarom heeft Mannak destijds een vaste aanstelling gekregen, ondanks zijn poging om de wet te ontduiken en de NBA daarin mee te slepen?
- Het NBA-bestuur zegt nu dat zij toen "meer adequaat" hadden moeten optreden? Waar had dat optreden dan uit moeten bestaan? Betreurt het bestuur het nu dat er toen tot een vaste aanstelling is overgegaan?
- Wat vindt het bestuur van de observatie van Arnout van Kempen dat hier mogelijk sprake is van een schending van VGBA artikel 7? Is het bestuur bereid deze casus bij de Accountantskamer te laten toetsen?

Derde bedrijf: NBA gaat in zee met adviesbureau Knyfe Ealdormann

Mannak is de architect van het vernieuwings- en dialoogproces 'NBA Open'. Accountant.nl meldde eerder dat het adviesbureau Knyfe Ealdormann nauw betrokken was bij de opzet en organisatie van dit traject. Uit het Onderzoek komt naar voren dat Mannak een "relationele band" hand met de ceo en cfo van Knyfe Ealdormann en daarover "niet volledig transparant" was bij het aangaan van de samenwerking tussen NBA en het adviesbureau. Ook dat is een van de redenen voor het bestuur om met terugwerkende kracht het vertrouwen in Mannak op te zeggen.

Vragen aan het bestuur:

- Een "relationele band" is wel wat vaag... Kan het bestuur nader toelichten waar die band nu precies uit bestond?
- Mannak is over die band "niet volledig transparant". Wat was destijds dan wel bekend?
- Heeft er destijds een aanbesteding plaatsgevonden met meerdere bureaus? Wie heeft uiteindelijk de knoop doorgehakt? Heeft Mannak impliciet of expliciet zijn voorkeur voor dit bureau laten blijken?
- Was de keuze destijds anders uitgevallen wanneer het bestuur wel volledig op de hoogte was van de band tussen Mannak en Knyfe Ealdormann? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom is deze relationele band in het kader van dit onderzoek dan relevant?

- Door de relationele band tussen Mannak en Knyfe Ealdormann in de context van dit onderzoek te relateren aan de samenwerking tussen de NBA en dit bureau, wordt de suggestie gewekt dat er destijds op oneigenlijke gronden een contract is gesloten. Is het bestuur voornemens om dit contract op te zeggen?
- Betreurt de NBA met terugwerkende kracht het aangaan van deze samenwerking?

Vierde bedrijf: Andrew Farrow houdt een lezing bij de NBA

En dan waarmee deze hele affaire begon. Op 11 september 2019 was Andrew Fastow, ex-cfo van Enron, de hoofdspreker tijdens een relatie evenement van de NBA. Marcel Pheijffer schreef daar in Het Financieele Dagblad een week later een kritische column over. “De algemeen directeur van de NBA is tevens voorzitter van de RvC van KeenCorp, een commerciële organisatie met Fastow als aandeelhouder én uithangbord”, aldus Pheijffer en toen ontplofte een bom op het hoofdkantoor van de NBA. Een woordvoerder meldde dat de NBA daar niet van op de hoogte was en hierover “het laatste woord nog niet was gezegd”. Kort daarna werd Mannak op non-actief gesteld.

In eerste instantie reageerde Mannak dat hij misschien wat explicieter had moeten zijn over zijn banden met KeenCorp en Fastow maar dat van bewuste misleiding geen sprake was. Vorige week zei Mannak dat hij al in maart 2018 de NBA had gewezen op zijn relatie met Fastow en het feit dat zij beiden aandeelhouder waren in KeenCorp. Bovendien zouden de voorzitter en vicevoorzitter toestemming hebben gegeven voor zijn rol als voorzitter van de RvC.

Drie maanden na dato is nog steeds niet duidelijk waarom de NBA in de gordijnen hing toen Marcel Pheijffer melding maakte van de relatie tussen Mannak, Fastow en KeenCorp. Fastow mag geen geld vragen voor zijn lezingen dus er kan geen sprake zijn van financieel gewin. Voor zover bekend heeft Fastow ook geen bedrijfspresentatie over KeenCorp gegeven maar gewoon verteld over zijn ervaringen met Enron en de accountants van Andersen. Volgens Mannak kwam niet hij maar de voorzitter van de NBA enthousiast terug na een lezing van Fastow bij de FIOD waarna de afdeling communicatie voorstelde om Fastow ook bij de NBA uit te nodigen. Niet de algemeen directeur maar de voorzitter zou daar instemmend op hebben gereageerd.

Vragen aan het bestuur:

- Klopt het dat de NBA al in 2018 op de hoogte was van de banden tussen Mannak, Fastow en KeenCorp?
- Klopt het dat de voorzitter en vicevoorzitter van de NBA aan Mannak toestemming hebben gegeven om voorzitter te worden van de RvC van KeenCorp?
- In het niet begrijpelijk dat na groen licht van de voorzitter en vicevoorzitter voor zijn betrokkenheid bij KeenCorp, Mannak mocht aannemen dat zij het zelf wel aan hun medebestuurleden zouden melden wanneer zij daar aanleiding voor zagen?
- Waarom hebben de voorzitter en de vicevoorzitter hun medebestuurleden niet geïnformeerd over de banden van Mannak met Fastow en KeenCorp?
- Was de woordvoerder van de NBA niet wat voorbarig met zijn verontwaardiging wanneer blijkt dat binnen de NBA sommigen wel degelijk op de hoogte waren van de banden tussen Mannak en Fastow/ KeenCorp?

- Klopt het dat niet de algemeen directeur maar de afdeling communicatie van de NBA het initiatief nam om Fastow uit te nodigen voor het relatie event van de NBA?
- Waarom was de column van Marcel Pheijffer aanleiding voor de NBA om Harm Mannak op non-actief te stellen?
- Zou Andrew Fastow niet zijn uitgenodigd als hoofdspreker wanneer de banden met Mannak wel bij de NBA bekend zouden zijn geweest? Zo ja, waarom?
- Door de felle reactie van de NBA, de weergave in het onderzoek van NRF en het besluit om de samenwerking met Mannak te beëindigen, wordt de sfeer opgeroepen van belangenverstrengeling, sjoemelen en financieel gewin. Geven de feiten daar enige aanleiding voor?
- Wat verwijt u Mannak nou precies, anders dan dat hij niet alleen de voorzitter en de vicevoorzitter maar zelf actief het hele bestuur op de hoogte had moeten stellen van zijn banden met Fastow en KeenCorp?
- Begrijpt u de reactie van KeenCorp dat deze gang van zaken de reputatie van het bedrijf beschadigd heeft?

Vijfde bedrijf: het onderzoek naar Mannak

Nadat Mannak op non-actief is gesteld, kondigt de NBA een onderzoek door huisadvocaat Norton Rose Fulbright aan. Dat zou in eerste instantie binnen enkele weken klaar zijn maar heeft uiteindelijk ruim drie maanden geduurd. Gedurende die tijd zat de algemeen directeur op de bank, tegen betaling van zo'n 20.000 euro per maand.

Het meest opvallende van het onderzoek is dat de echte conclusies ontbreken. Mannak had actiever moeten zijn met het delen van informatie aan het bestuur. Check. Daar wordt een artikel uit het Burgerlijk Wetboek bij gehaald. Check. Maar wat we niet lezen, is wat er nou allemaal mis is gegaan. Was er sprake van vriendjespolitiek, belangenverstrengeling, niet-integer gedrag, misleiding, financiële malversatie? We zouden het graag willen weten maar daarover geen woord.

Daarom tasten we ook volledig in het duister wat nou het motief van Mannak was om dingen onder de pet te houden. Heeft hij het bestuur doelbewust om de tuin geleid of was hij chronisch vergeetachtig of gewoon slordig? Heeft hij ooit enig financieel gewin behaald door zaken te verzwijgen? Is er sprake van kwade opzet met schadelijke gevolgen? Wanneer iemand voor de tweede keer met veel publiciteit de laan uitvliegt met grote negatieve gevolgen voor zijn reputatie dan mag je toch wel verwachten dat klip en klaar wordt dat het gaat om een boef, een geldgraaiër of een ras manipulator? Het strijdig handelen met een vaag artikel uit het BW is dan wel wat mager.

Door het ontbreken van een motief - onmisbaar in iedere misdaadroman en strafzaak – en de gevolgen van Mannaks zwijgen, kunnen we ook niet vaststellen of het besluit van het bestuur om het contract met Mannak te verbreken terecht en proportioneel is of nogal doorschiet in formalisme. Ook een rechter die dit ontslagverzoek onder ogen krijgt, zal dat waarschijnlijk graag willen weten.

Vragen aan het bestuur:

- Waarom is gekozen voor een onderzoek door de huisadvocaat, die per definitie partijdig is en dus nooit in staat kan zijn om een onafhankelijk onderzoek te verrichten, zoals de NBA suggereert?
- Waarom heeft de NBA de onderzoeksvragen nooit gepubliceerd?
- Waarom heeft dit onderzoek zoveel vertraging opgelopen en is het niet binnen enkele weken afgerond, zoals aanvankelijk werd gemeld?
- Waarom wordt niet duidelijk of Mannak de bevindingen van de onderzoekers onderschrijft en zo niet, op welke punten hij met kritiek of een weerlegging komt?
- Waarom wordt niets gezegd over het motief van Mannak om informatie achter te houden en welke gevolgen dit heeft gehad?
- Waarom streeft de NBA naar een vaststellingsovereenkomst, ongetwijfeld inclusief een financiële compensatie voor Mannak, wanneer sprake is van onrechtmatig handelen door Mannak? Dan zou ontslag op staande voet toch passender zijn?
- Waarom schrijft de NBA dat de advocaten van NBA en Mannak in gesprek zijn over een vaststellingsovereenkomst terwijl Mannak enkele uren na het verschijnen van het verslag zegt dat hij een ontslag bij de rechter zal aanvechten? Dat staat toch haaks op de suggestie dat partijen streven naar een oplossing buiten de rechter om?
- Waarom meent de NBA voor de advocaat van Mannak te kunnen spreken waar Mannak zelf duidelijk anders in de wedstrijd zit?
- Waarom blijft de NBA al drie maanden benadrukken dat dit voor alle betrokkenen zo bijzonder vervelend is met voor ieder persoonlijk ingrijpende gevolgen, terwijl Mannak zich duidelijk onterecht en zelfs onrechtmatig aan de kant voelt geschoven? Plengt het NBA bestuur krokodillentranen?
- Heeft het bestuur laten onderzoeken hoe groot de kans van slagen is dat een rechter een verzoek om ontslag op basis van dit onderzoek zal toekennen? Wat gebeurt er wanneer de rechter dit afwijst?

De Grote Finale van deze soap zal dus nog wel even op zich laten wachten. Voor nu heb ik naast bovenstaande vragen ook nog enkele aanvullende vragen aan het bestuur:

(1) Waar was Berry Wammes?

In het verslag dat vrijdag jl. is gepubliceerd, ontbreekt één hoofdrolspeler van de NBA volledig: mededirecteur Berry Wammes. Dat kan het gevolg zijn van zijn grote talent om zichzelf onzichtbaar te maken, maar roept toch vragen op. In tegenstelling tot de bestuursleden had Wammes dagelijks met Mannak te maken. Heeft hij ooit enige indicatie gehad dat Mannak zaken achterhield? Heeft hij hierover ooit signalen gegeven aan het bestuur? Voelt hij zichzelf net zo op het verkeerde been gezet als het bestuur? Welke omstreden directiebesluiten, zoals de samenwerking met Knyfe Ealdormann en het uitnodigen van Farrow voor een lezing, heeft Mannak op eigen kracht genomen en waar zijn ze samen opgetrokken? Heeft Wammes ooit overwogen zich terug te trekken als directeur vanwege zijn weinig betrouwbare collega?

(2) Wie betaalt de rekening?

Het bestuur is niet te beroerd om ook zelf het boetekleed aan te trekken. Mannak wordt weliswaar de laan uitgestuurd maar ook voor het bestuur geldt dat er huiswerk op de agenda staat. Die edelmoedigheid is niet gratis. Er zijn mogelijk contracten gesloten op dubieuze gronden. Er is een algemeen directeur naar huis gestuurd die al meer dan drie maanden wordt doorbetaald. Er wordt gestreefd naar een schikking die misschien wel nog een half jaar of zelfs heel jaarsalaris als oprotpremie zal kosten. Er is drie maanden extern onderzoek uitbesteed. Er is doorgegaan met een dure reputatiecampagne die iedere geloofwaardigheid heeft verloren door de berichtgeving over het gestuntel aan de Zuidas. Al met al zal deze hele affaire waarschijnlijk meerdere tonnen gaan kosten. Een schadepost die zijn oorsprong vindt in een verkeerde keuze van het bestuur om Harm Mannak überhaupt binnen te halen. Is het redelijk om deze kosten volledig bij de leden neer te leggen? Is het bestuur bereid om ook zelf een bijdrage te leveren aan de mede door hen ontstane schade? Of beschouwt het bestuur dit als een bedrijfsongeval dat nu eenmaal bij het leven hoort?

(3) Wie neemt zijn verantwoordelijkheid?

Het bestuur streeft naar de beëindiging van de samenwerking met Mannak. Het is nog maar de vraag of dit gaat lukken met een minnelijke schikking of de gang van de rechter. Toch lijkt het aannemelijk dat Mannak zijn biezen pakt. De komende tijd zal nog moeten blijken of alle schuld terecht alleen bij hem neerdaalt. Het bestuur geeft zelf al aan fouten te hebben gemaakt.

Zou het daarom niet beter zijn wanneer het bestuur, en met name de voorzitter, de moed heeft om gewoon terug te treden in het publiek belang in het algemeen en het belang van de accountancysector in het bijzonder?

Mocht u niet of onvoldoende op alle bovengenoemde vragen ingaan dan behoud ik mij het recht voor om zelf het initiatief te nemen om een extra ALV te laten beleggen.

Hoogachtend,

drs. Marco Moling AA RA